

8.1. Startstöd

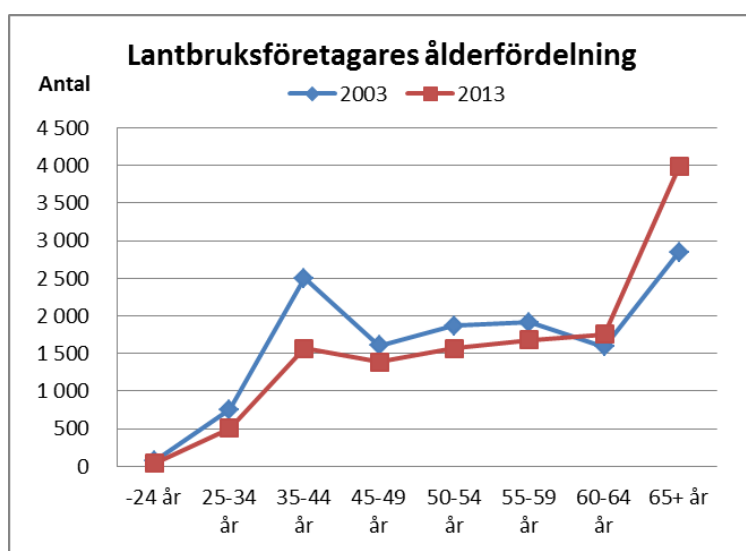
(delåtgärd 6.1 fokusområde 2b)

8.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Startstödet till unga ska underlätta för yngre personer att starta eller ta över ett jordbruks-, rennäring- och trädgårdsföretag (delåtgärd 6.1, fokusområde 2b).

8.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Lantbruksföretagarnas ålder har fortsatt förskjutas uppåt enligt statistik från Jordbruksverket. Diagrammet nedan visar att antalet lantbrukare över 65 år i Västra Götalands län ökat kraftigt de senaste tio åren, samtidigt som de yngre lantbrukarna blir färre. Situationen är ungefär densamma i trädgårdsföretagen. Medelåldern är närmare 60 år både hos lantbruks- och trädgårdsföretagarna.

Källa: Jordbruksverket

Startstödet är ett verktyg för att unga kvinnor och män ska kunna bygga upp en egen verksamhet och skapa en konkurrenskraftig primärproduktion för framtiden. Länsstyrelsen vill underlätta för unga kvinnor och män inom alla produktionsinriktningar och anser att det är viktigt med konkurrenskraftiga företag. Länsstyrelsen prioriterar därför företag utifrån lönsamhet genom att värdera företagarnas ersättning per timma inom startstödet.

8.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Se under kapitel 4.

I denna åtgärd prioriteras underrepresenterad grupp i första hand om två ansökningar har lika många poäng.

Ansökningar som får 450 nationella poäng eller mer får inte avslås på grund av låga regionala urvalskriterier poäng.

Det krävs minst 200 poäng nationellt och 200 poäng regionalt för att ansökan ska vara med i det fortsatta urvalsarbetet.

8.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.1, fokusområde 2b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning +1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete +1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion	10
2. Etableringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+3 poäng: Etableringen medför ny produktion/produkter eller tjänster +2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder +2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion	20
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet att driva företaget.	+3 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren +2 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget +1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik + 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.	40
4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare.	+2 poäng: Den som söker stöd kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget +2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion +1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet +1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år	30
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Stödet bidrar till en positiv landsbygdsutveckling.	5 poäng: Företaget ger sökanden tillfredsställande ersättning per arbetstimme.	100
Summa viktning		100

Bedömningsgrunder

Nationella bedömningsgrunder

1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

Ansökningar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. När det gäller startstöd är det hur själva etableringen påverkar miljö-, klimat och arbete och produktions sätt som bedöms.

+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst 1 nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng ges om etableringen bidrar till att uppfylla minst 1 miljö kvalitetsmål. Det som är viktigt är att se på hur produktionen bidrar till att nå miljö kvalitetsmålen. Ett exempel kan vara att den som tar över en gård fortsätter med betesdjur vilket bidrar till miljö kvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap.

+1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning

En poäng ges för energikartläggningen som bör vara gjord tidigast för 3 år sedan och omfatta den aktuella verksamheten.

+1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete

En poäng ges för att dokumentationen är aktuell för det senaste året. Exempel på strukturerat miljö kvalitetsarbete kan vara Miljö husesyn; www.miljohusesyn.nu

+1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion

En poäng ges för ekologisk produktion som skall omfatta företagets alla relevanta produktionsgrenar och inte bara del av en produktionsgren.

2. Etableringen bidrar till att införa av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder det vill säga innovation

En nyetablering kan ofta innebära en positiv utveckling för orten. Därför kan etableringen indirekt bidra mer till landsbygdsutveckling än själva etableringen.

+3 poäng: Etableringen medför ny produktion, produkter eller tjänster

Tre poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med en helt ny produktion. Verksamhet som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder

Två poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med nytt arbetssätt för företaget avseende styrning-, ledning, organisatoriskt eller verksamhetens genomförande. Exempel kan vara att samverka med andra företag i produktionen eller i

ledning. Det kan också vara införa Lean-metoden i företaget. Arbetsmetoder som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion

2 poäng ges om den sökanden tjänar 140 kr/tim eller mer på primärproduktionen.

Beräkningen görs innan avdrag för skatt och arbetsgivaravgifter.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet att driva företaget

Ansökningar där den som söker stöd har kompetens för att klara av att driva och utveckla sitt företag prioriteras.

+3 poäng: Sökanden har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stödvillkoren

Tre poäng ges till den som söker startstöd och som har mer kompetens än det som ställs i minimikraven. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har mer än ett års erfarenhet i arbetsledande ställning inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäringen. Arbetet ska vara någon annanstans än på föräldragården.

+2 poäng: Sökanden har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget

Två poäng ges till den som har praktisk erfarenhet eller yrkesutbildning av verksamheter utanför jordbruket under förutsättning att kompetensen är användbar i företaget. Det kan exempelvis vara inom ekonomi, byggnad, maskinservice och så vidare. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år i annan bransch än jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har drivit företag utanför jordbruks-, trädgård- eller rennäringen i mer än 1 år.

+1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik

Poäng ges om sökande har eftergymnasial utbildning inom jordbruks- eller trädgårdsnäringen eller har dokumenterad internationell praktisk- eller teoretisk erfarenhet inom jordbruk eller trädgård om minst 6 månader.

+ 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.

Poäng ges om den sökande har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön, motsvarande en lantarbetares, på föräldragården.

4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare

Sökanden som saknar möjlighet till alternativ inkomstkälla och när det tar tid innan verksamheten ger intäkter är i större behov av stöd och bör prioriteras.

+2 poäng: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget

Två poäng ges till de som inte har någon inkomst utöver det egna företagets avkastning. Även inkomst från F-skattjänster som ligger helt utanför jordbruks-, trädgårds- eller rennäring bör

betraktas som inkomst av tjänst om det inte bara handlar om enstaka uppdrag och intäkterna högst uppgår till 10 % av företagets totala omsättning.

+2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion

Två poäng ges till den som startar ett företag som inte har någon befintlig produktion som är igång och det därmed tar längre tid innan företaget får intäkter. Kriteriets betydelse kan bero på företagets produktionsgrenar. Exempelvis är betydelsen mindre inom vanlig spannmålsodling, medan det för andra produktioner kan ta flera år innan insatt rörelsekapital kommer tillbaka som inkomst. Poäng bör endast tilldelas om det tar längre tid att få inkomst än om produktionen varit i full drift.

+1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet

En poäng ges till den som tar vid ett företag som har en befintlig produktion som är igång och utökar den befintliga produktionsgrenen eller en ny produktionsgren i företaget. Utökningen medför troligen investeringsutgifter och ökat rörelsekapital och det tar viss tid innan satsningen genererar resultat. Kriteriets betydelse kan bero på produktionsgren, men poäng bör tilldelas alla satsningar i utökad produktion om minst 10 % eller som lägst 300 timmar jämfört med utgångsläget.

+1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år

En poäng ges till de som arbetar minst 1720 timmar i företaget med verksamheten jordbruk, trädgård eller rennäring. Livsmedelsförädling av egna produkter får ingå i arbetstiden men primärproduktionen skall avse minst 860 timmar per år.

Regionala bedömningsgrunder

Ansökningar som gäller följande verksamheter kommer inte att få några poäng för de regionala urvalskriterierna.

Inte prioriterad investering	Motivering
Sökanden som vid ansökningstillfället och vid uppföljningen äger mindre än 25 procent av företaget, om företaget är en juridisk person.	Sökanden har för lite inflytande i företaget. Begränsningen kompletterar regeln i landsbygdsprogrammet att de sökande tillsammans skall äga minst hälften av ett juridiskt företag vid flera sökanden.
Vid flera sökande som är ägare till samma juridiska person, skall de sökande äga lika stor andel av företaget och ha lika stor andel av rösterna.	Villkoret minskar risken för att någon av de sökande är marginaliserad och inte är delaktig i den faktiska kontrollen av företaget.

1. Stödet bidrar till en positiv landsbygdsutveckling

5 poäng: Företaget ger sökanden tillfredsställande ersättning per arbetstimme.

Fem poäng ges om sökanden kan visa en budget för företaget som ger sökanden minst 100 kronor per timma efter sociala avgifter.

Prioritering av underrepresenterad grupp

Om två ansökningar får samma poäng skiljer vi ansökningarna åt genom att prioritera underrepresenterad grupp. I länets SWOT-analys beskrivs underrepresentationen med avseende på jämställdhet och jämlikhet.

I Västra Götalands län ska kvinnor och män med olika bakgrund ha lika förutsättningar att starta och utveckla företag. I nuläget är kvinnor företagsledare i mindre utsträckning än män och kvinnor står för cirka 30 % av nyföretagandet i länet. 61 % av sysselsatta inom lantbruket är män, men andelen sysselsatta kvinnor ökar. Utrikesfödda utgör 15 % av företagarna i tätort och 4 % i glesbygd, andelen är låg inom de areella näringarna. (*Referenser: Om kvinnor och män i Västra Götalands län - en statistikbok, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Vem är företagare i Västra Götaland, Rapport från Västra Götaland Regionen, Livsmedelssektorn i Västra Götaland 2007-2010, en rapport från regionutvecklingssekreteriatet,*

Västra Götalands Regionen, Vem leder våra landsbygdsföretag? 2009, PM från landsbygdsnätverkets Team

Företagande). Länsstyrelsen i Västra Götaland vill gynna en jämställd utveckling inom gröna näringar. Likaså vill vi gynna sysselsättning av utlandsfödda inom jordbruks och trädgård.

8.1.5. Etableringar som inte prioriteras regionalt

Ansökningar som gäller följande verksamheter kommer inte att få några poäng för de regionala urvalskriterierna.

- Sökande som vid affärsplanens slutmål arbetar mindre än heltid (1720 tim/år) i sitt företag. Länsstyrelsen i Västra Götalands län vill prioritera sökande som aktivt arbetar i sitt företag.
- Sökanden som vid ansökningstillfället och vid uppföljningen äger mindre än 25 procent av företaget, om företaget är en juridisk person.
- Vid flera sökande som är ägare till samma juridiska person, skall de sökande äga lika stor andel av företaget och ha lika stor andel av rösterna.

8.1.6. Stödbelopp

Startstödet är totalt på 250 000 kronor. Beloppet kommer att betalas ut vid två tillfällen, den första utbetalningen är på 150 000 kronor och sker i samband med beslut om stöd. Ansökan om den andra utbetalningen ska ha kommit in senast 45 månader efter beslutet om stöd och betalas ut inom 5 år.